

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Медведєв Денис Вадимович,

студент гр. МзП-23

Київський національний університет

технологій та дизайну

*Науковий керівник к.ю.н., доцентка кафедри приватного та публічного
права інституту права та сучасних технологій Коваль О.М.*

м. Київ, Україна

Після того, як Україна стала незалежною державою, суспільство відкрило перед собою можливість стати на шлях демократичного розвитку з формуванням сильних та незалежних політичних, економічних, правових та громадських інституцій. Стало можливим будувати громадянське суспільство використовуючи значний досвід демократично розвинутих країн. Заклики суспільства щодо формування громадянського суспільства були надзвичайно актуальними, адже формування зазначеної організації суспільства включає в себе різноманітні громадські організації, активістів, волонтерів, а також інших громадян, які активно беруть участь у суспільному житті та сприяють розвитку країни. Важливими аспектами діяльності громадянського суспільства є : захист прав і свобод людини та громадянина, розвиток освіти та культури, водночас не можливо не зазначити про важливу участь громадянського суспільства у розвитку соціального прогресу, зокрема допомога громадськими організаціями у вирішенні різних соціальних проблем, надаючи психологічну, гуманітарну та матеріальну підтримку всім хто має певну потребу. Саме громадські організації, як невід'ємна складова громадянського суспільства активно надають допомогу, до поки важкий державний бюрократичний апарат приймає рішення щодо надання допомоги. З початком повномасштабного вторгнення військ країни-терориста на терени

України ми стали свідками важливої ролі діяльності громадських організацій у житті суспільства та держави.

Статтею 36 Конституції України проголошено, що громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей [1].

Закон України «Про громадські об'єднання» визначає принципи, основні засади та організаційно правові основи права на об'єднання в громадські об'єднання. Положеннями зазначеного Закону визначено, що громадське об'єднання – це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів. Водночас громадські об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як громадська організація або громадська спілка. Відповідно до вказаного нормативно-правового акту громадська організація - це громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи [2]. Водночас статтею 4 Закону України «Про громадські об'єднання» задекларована імперативна норма щодо обмежень утворення та діяльності громадських об'єднань, яка визначає, зокрема, але не виключно, що утворення і діяльність громадських об'єднань, мета (цілі) або дії яких спрямовані на ліквідацію незалежності України, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, пропаганду російської імперської політики та її символіки, комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їхньої символіки, поширення відомостей, що містять виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, у тому числі шляхом представлення збройної агресії Російської

Федерації проти України як внутрішнього конфлікту, громадянського конфлікту, громадянської війни, заперечення тимчасової окупації частини території України; пропаганду російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну, забороняються [3].

Отже, на законодавчому рівні визначені обмеження щодо заснування громадської організації. Водночас держава покликана формувати ефективні правові механізми, які повинні враховувати конституційне право на свободу об'єднання в громадські організації та захист територіальної цілісності та громадського порядку. Саме тому положення статті 64 Конституції України визначає, що в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 цієї Конституції [4]. Водночас Законом України «Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні"» на території України діє правовий режим воєнного стану. Разом з тим відповідно до положень зазначеного Закону можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30 - 34, 38, 39, 41 - 44, 53 Конституції України [5]. Отже, законодавцями був сформований механізм захисту права на свободу об'єднання в громадські організації та не передбачено можливостей обмеження такого права.

Проте, з введенням правового режиму воєнного стану з метою захисту національної безпеки існують певні особливості щодо реєстрації громадської організації. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 № 209 «Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» державна реєстрація, крім державної реєстрації, що відповідно до законодавства здійснюється в автоматичному режимі,

проводиться виключно: державними реєстраторами юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, державними реєстраторами речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що перебувають у трудових відносинах із суб'єктом державної реєстрації/суб'єктом державної реєстрації прав, місцезнаходженням якого є адміністративно-територіальна одиниця, що не належить до територій активних бойових дій (крім територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси) та тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, для яких не визначена дата завершення бойових дій або тимчасової окупації. Також на разі заборонено доступ до сервісу “Онлайн будинок юстиції”, який надавав можливість проведення попередньої перевірки документів, що подаються для державної реєстрації створення громадської організації на відповідність їх нормам чинного законодавства.

Отже, в умовах правового режиму воєнного стану Українська держава продовжує захищати ефективні інституції громадянського суспільства продовжуючи генезис демократичних засад функціонування суспільства.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. Поточна редакція від 01.01.2020.
2. Про громадянські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 1. Ст. 1. Поточна редакція від 27.07.2023.
3. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022.